

etnek kezd-
híveim nagy
m adatott s
zatos tudata,
b sorakozik
mindinkább

emikép neve-
ik esztende-
és virágozva
ilözhetően

em is szük-
anom, hogy
és mulatta-

ily tanulsá-

bokat nem-
aguknak és
gyakorlatot

zikkék stb.,
den számá-
olgnak.

gó bácsi.

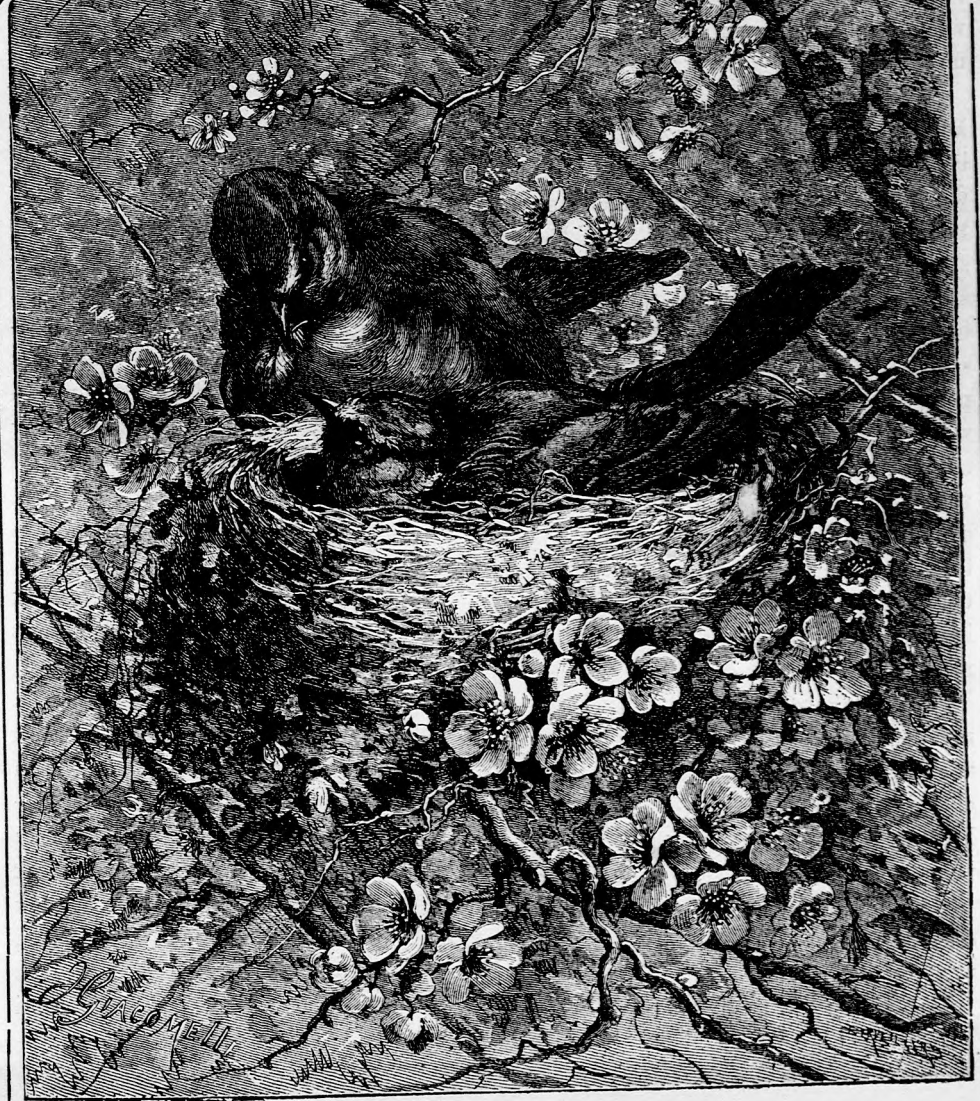
ffizetéseiket

ányok hasz-
dök.

vatala.

maeum-épület.
r. társulat.

Hírlap

SZÜLŐI SZERETET. (Lásd a 6. lapon.)

EGY KIS DIÁK KALANDJAI.

— Elbeszélés. * —

KICSIKE legény, talán hét vagy nyolcz éves voltam, mikor azok az események kezdődtek, melyeket most szépen sorjában el akarok mondani. Régen történt mindaz, már azóta régen ősz szakálom is nőtt, de most is világosan emlékezem a legkisebb eseményre is.

A mire legtisztábban emlékezem, az, hogy nagyon, de nagyon szerettem Zsiga bácsit és a nejét, Anna nénit, kit én mindig csak az én kedves nénikémnek neveztem. Szerettem a kertjüket, azokkal a szép árnyas fasorokkal, tarka virágágyakkal, szerettem a kert közepén álló csinos házukat, azokkal a kényelmes, kedves szobákkal, melyekben a szekrények annyi pompás csemegét rejtettek. Szerettem volna mindennap, reggeltől estig ott lenni náluk. Pedig ott tulajdonképen nem is volt kivel játszanom, a bácsiék öreges emberek voltak, gyermekök nem volt, s talán épen, mert nem volt, azért szerettek ők is engemet oly nagyon. Én pedig igyekeztem bebizonyítani, hogy én is szeretem őket.

A nénike tudta ezt jól és sokszor mondta, hogy én igen jószívű fiúcska vagyok. Ha ő mondta, én persze szívesen el is hittem, sőt akárhányszor megesett, hogy mikor már torkig laktam csemegével, a maradékot visszaadtam, mondván:

— Tessék, nénike, ezt visszaadom... csak vegye el, szívesen adom.

* A jeles tollu Dequet e szép munkáját különös en ajánlom figyelmetekbe. F. b.

Ilyenkor aztán mindaketten meg voltunk győződve, hogy én csakugyan nagyon jó fiú vagyok.

De bizony otthon szüleim nem voltak mindig ebben a véleményben; mert mi tagadás, akárhányszor megesett, hogy büntetést kaptam. A legborzasztóbb büntetést, melytől leginkább rettegtem s melylyel csak valami nagyon gonosz csíny után fenyegettek, az volt, hogy nem eresztenek a bácsiékhoz. Hetenként kétszer, vasárnap és szerdán töltöttem a délutánt a bácsiéknál s bár sokszor fenyegettek, e kedves látogatásaim soha sem maradtak el. Már elbizakodtam, hogy nem is komoly az a fenyegetés, mikor aztán egyszer szépen rajta vesztettem. Ez pedig így történt.

Egy napon, megunva kint a szaladgálást bementem a szobába és képes könyvemet forgattam. Szüleim a szomszéd szobában voltak s nem vették észre, hogy bejöttem. Atyám épen így szólt:

— Hiába menteted, én jól látom hogy Andor jobban szereti nagybátyját és nagynénjét, mint minket.

— Nem, én nem hiszem, felelt mamám; ő csak szeret nálok lenni, mert kényeztetik, kedvében járnak.

— Persze! szólt atyám ismét, ők nem gondolnak egyébre, csak hogy a fiú jól érezze magát náluk. De így soha sem lenne jóra való ember belőle. Minden szélyét teljesítik s így természetesen a fiú is mindig vidám és kedves, mikor náluk van, az olyan élet tetszik neki. De nekünk kötelességünk figyelni hibáira és oktatni, büntetni, ami persze nem oly kellemes az urfinak. A vége az, hogy jobban szereti a bácsit és a nénit, mint saját szüleit.

Titokban örültem, hogy e reám vonatkozó beszédet meghallottam. Pedig bizony jobb lett volna nem hallanom.

Másnap, épen csütörtöki napon, kissé borult, szeles idő volt s mamám nem akarta reám adni a szép világos színű ruhámat; sirtam duzzogtam, föl sem akartam öltözni s szerencsétlenségemre épen ekkor lépett be apám és így szólt:

— No's, ha nem akar szót fogadni, akkor nem megy ma a néniékhez, hanem itthon marad egész nap.

Durczás kedvem erre még inkább nőtt és hevesen kiáltám:

— Oh, tudom én, miért nem akartok a néniékhez ereszteni! Azért, mert őt jobban szeretem. Igen is, jobban szeretem, mert ő soha sem gyötör ... igenis, jobban szeretem!

Alig mondtam e szavakat, már szerettem volna, ha soha ilyen esztelenség eszembe nem jut, mert láttam, mily fájdalmat okoztam kedves jó mamámnak. Szerettem volna nyakába borulni és azt mondani, hogy nem igaz, amit mondtam, nem szeretek a világon senkit jobban nálánál; de még nem birtam legyőzni duzzogásomat s mozdulatlan maradtam. Atyám pedig, karon fogva mamámat, kifelé indult s így szólt:

— Menjünk, kedvesem; Andor ma egész nap itthon marad szoba-áristomban. Talán meggondolja, mit mondott.

Ezzel ott hagytak.

Ez a nap aztán nagyon siralmas volt. Szüleim kimentek a városba, én pedig ott busultam s százszor is megbántam, amit tettem, kivált mikor az öreg dada bejött és ilyen szépen vigasztalt:

— Lássa, Andor urfi, kellett ez magának? Most mulathatna szépen a nénikénél, játszhatnék Neróval — ez a bácsi nagy kutyája volt, — s kapott volna jó uzsonnát. Így pedig csak egy kis vajás kenyeret kap.

Épen a dadával pöröltem, mikor az előszobából a nénike hangját hallottam. Bizonyosan nyugtalan volt, hogy elmaradtam s jött megtudni, mi az oka. Vele jött a bácsi is. Ugyancsak zavarban voltam. Egyrészt örültem, hogy láthatom őket, de másrészt szörnyen rösteltem, hogy megtudják az igazat: hogy büntetésből nem mehettem hozzájuk. Szerencsémre csakhamar meggyőződtem, hogy ők egészen máskép ítélnék, mint rendesen. Czirógatnak, dédelgettek s az én pártomat fogták amin nem is nagyon csodálkoztam, mert már szokva voltam hozzá, hogy a bácsi is, a néni is mindig szörnyen kényeztettek. Nemsokára hazajöttek szüleim is és Zsiga bácsi rögtön atyámhoz sietett s nagyon élénken beszélgetett vele. Nem akarták, hogy én meghalljam, mit beszélnek, de azt mégis meghallottam, mikor a bácsi így szólt:

— Már hiába, kedves sógor, én csak azt mondom, hogy tulságosan szigoruan bántok vele.

Atyám fejét rázta s nagyon komoly képet csinált, míg én természetesen azt gondoltam, hogy igaza van a jó Zsiga bácsinak. Aztán mindnyájan az atyám szobájába zárkóztak s ott tanácskoztak, — nem sokára megtudtam, miről. Midőn ugyanis a bácsiék már haza készültek, atyám előhivatott s így szólt hozzám:

— Azt mondtad ma reggel, hogy jobban szereted a néniéket, mint minket, szüleidet. Meggondoltuk a dolgot s azt határoztuk, hogy legjobb lesz azokkal együtt élned, akiket legjobban szeretsz. Tehát szedd össze holmidat, most mindjárt elmegy a néniel s nála maradsz.

Nagyon megörültem és gyorsan összeszedtem könyveimet, játékaimat, mialatt a dada ruháimat csomagolta össze. Végre kész voltam az indulásra és szüleimhez siettem, hogy bucsuzól megcsókoljam; de ők elfordultak s atyám így szólt:

— Nem szükséges. Csak azokat csókoljuk meg, akiket szeretünk.

Ez nagyon elrontotta a kedvemet. Már szinte szerettem volna, ha elmarad az egész átköltözés. De menni kellett. A városka, melyben laktunk, eléggé nagy volt s a néniék háza a városnak épen tulsó szélén, mint már mondtam, szép kert közepén feküdt. Jó séta volt odáig; de sem a séta, sem a nénike biztató, kényeztető szavai nem adták vissza jó kedvemet. Épen nem voltam olyan vidám, mint máskor, mikor a néniékhez sétáltam.

Vacsorára a nénike mindenfélét csináltatott, amit szerettem; de mégsem tudtam igazán örülni. Utoljára a néni, hogy fölvidítson, behívatta Nerót, az én kedvencemet is, aki porosan, sárosan ott botorkált aztán az asztal körül és a konczokkal, melyeket neki dobtam, bezsírta a pallót és a szőnyeget. Zsiga bácsinak, úgy látszik, ez nem volt épen nagyon inyére. Eleinte csak kissé boszus képet csinált, aztán, amit még soha sem hallottam tőle, azt mondta, hogy kár volt a kedvemért a kutyát behívni. De a néni neve-

tett és megnyugtatta a bácsit, hogy majd tisztába hoz ő megint mindent.

Vacsora után nemsokára lefekvésre került a sor s a nénike elvezetett a szobámba. Eleinte nagyon meg voltam elégedve; külön szobám volt, amivel otthon nem dicsekethettem, mert ott testvéremmel együtt kellett laknom. De mikor végre lefeküdtem, egyszerre nagyon nem jól éreztem magamat... eszembe jutott, hogy ez a szoba a háznak legvégén van, a néniék épen a másik végén alusznak, én itt egyedül vagyok. A bátorság nem volt valami kiváló tulajdonságom s mikor a néni el akart menni, kiabálni kezdtem, hogy én itt nem maradok egyedül... ő is aludjék ebben a szobában.

— Ugyan mi jut eszedbe, szólt közbe Zsiga bácsi, ki szintén ott volt. Talán csak nem félsz? Azt akarod, hogy miattad megbontsuk a házi rendet?

De én nem voltam ahhoz szokva, hogy a jó Zsiga bácsitól féljek s addig siránkoztam, míg a néni így szólt:

— Jól van, fiacskám, itt leszek melletted, csak aludjál nyugodtan.

Láttam, hogy a bácsi kedvetlenül jár fel s alá a szobákban, de a néni csakugyan oda ült mellém s én szépen el is aludtam. Meddig aludtam, nem tudom; körülbelöl éjfél lehetett, mikor fölébredtem s a hold által megvilágított szobában szétekintve, láttam, hogy a néni nincs ott. Kiugrottam az ágyból s hangos kiáltással futottam végig a szobában egészen a néniék hálószobájáig; fölvertem őket álmukból s az lett a vége, hogy a néni kénytelen volt fölkelni s nekem abban a szobában a pamlagon ágyat vetni. Persze

hogy majd

lefekvésre
etett a szo-
voltam elé-
vel otthon
testvérem-

De mikor
nagyon nem
embe jutott,
égén van, a
ulusznak, én
g nem volt
s mikor a
ni kezdtem,
gyedül ... ő

szólt közbe
volt. Talán
hogy miattad

hhoz szokva,
ljek s addig
szólt:
t leszek mel-

n.
kedvetlenül
a néni csak-
szépen el is
nem tudom;
ikor fölbred-
tott szobában
a néni nincs
hangos kiál-
ásban egészen
ölvvertem őket
hogy a néni
ekem abban a
vetni. Persze

fölvertük álmából a bácsit is, ki boszusan
dörmögé:

— Ejnye, ez már mégis nagy zene-
bona. Egészen kivertétek szememből az
álmot, el van rontva az éjszakám!

Valahogy aztán mégis csak elalud-
tunk s én másnap reggel már ismét vissza-
nyertem jó kedvemet, míg a bácsi, ki
roszul töltötte az éjszakát, kissé kedvet-
len volt, amivel azonban nem törődtem.

RÉGI NÓTA. (Lásd a 14. lapon.)

Kint reggeliztünk a kertre nyíló erkélyen
s én megpillantván Nerót, mindjárt oda-
hívtam. Miután megittam kávémat, a
kutyát kezdtem etetni s ingerkedtem vele;
pedig Neró, bár különben igen jó állat

volt s engemet régóta ismert, evésnél nem
igen értette a tréfát, amiben egyébiránt
minden kutya egyforma.

— Ne ingereld Nerót, fiam, szólt
Zsiga bácsi; meg talál harapni.

De én nem figyeltem az intésre, csak ingerkedtem tovább, míg végre Neró csakugyan megharagudott és dühösen felém kapott. Ijedten félreugrottam, de a haragos állat utánam rohant s én eszeveszetten futásnak indultam, ki a kertbe, Neró utánam. Keresztül - kasul gázoltam a virágágyakon, zsenge ültetvényeken s hallottam, amint Zsiga bácsi kétségbeesetten kiáltoz utánam, hogy összerontom legkedvesebb növényeit; de Neró dühös morgással a sarkamban volt s én csak futottam tovább, míg végre eljutottam a kert közepén volt kicsike tóhoz. Tudtam, hogy nem nagyon mély, egyenesen belerohantam tehát s ruhástul, mindenestül ott álltam a tó közepén, nyakig a vízben.

Szerencsémre Neró nem volt barátja a hideg víznek s megállapodott a parton. De kimennem nem engedett s ott dideregtem a vízben, mignem nagysokára odaért a bácsi meg a néni s elkergetvén a kutyát, engem kiszabadítottak. Lucskosan, mint valami kiöntött ürge, másztam ki a vízből és siralmas állapotban ballagtam vissza a szobába.

A néni félt, hogy talán meghültem s bajom lesz és legjobbnak vélte, ha haza szállít szüleimhez. Zsiga bácsi is azt dörmögé:

— Magam is azt hiszem, jobb neki otthon az apja szemei előtt.

Igy tehát szégyenkedve, de bizony csak mégis szépen haza vittek mindjárt másnap reggel. Mamám mosolygott, mert nem volt semmi bajom, atyám pedig szintén mosolyogva kérde Zsiga bácsitól:

— No's, hát már megelégtéltek?

Most is azt hiszed, hogy tulságos szigorú vagyok?

— Nem, sógor, igazad volt. Már mégis jobb lesz, ha rád bizzuk a dolgot s hozzánk Andor csak látogatóba jár.

Ez jó lecke volt számomra, mert ezután soha sem hittem többé, hogy lehet valaki, aki türelmesebb irántam és jobban szeret, mint saját szüleim. A néniék ezután is igen szerettek, valamint én is őket; de a most elmondott eseményeknek azután mégis sokféle következményei lettek.

(Folytatása következik.)

Szülői szeretet.

(Képpel a czimlapon.)

KIBÚTT már a kicsike
A pettyes tojásból;
Szülei nem válnak el
Perczig sem egymástól.

Csak mikor sipogni kezd,
S a fők jelenti,
Hogy hát szörnyen chetnek:
Az apa rebben ki.

Kirebben és csakhamar
Hoz neki legyecskét.
Azzal tömögeti meg
A picziny begyecskét.

Nagy boldogan csicsereg
Papa és mamácska;
Tatarozzák a szülék
A fészket puhábbra.

És hogy mentül lágyábbra
Vessék meg a fészket:
Entestükből tépnek ki
Lágy, finom pihecskét.

A JÓ SZOMSZÉD.

— Beszélyke. —

Ésö éjfélt volt, midőn egy jómódu ur valami mulatságból hazatért. Utja egy szegény szabó műhelye mellett vitte el. Ismerte a szabót s csodálkozott, hogy még ily későn éjjel is dolgozik. Belépett hozzá és így szólt:

— Ambrus mester, majd nagyon is sok lesz a fáradság. Ön egész nap dolgozik, szüksége van az éjjeli nyugalomra, miért feszíti túl az erejét? Hiszen eddig meg tudott élni abból, amit nappal keresett.

— Az igaz, uram, most is megélek annyiból. De lássa, van egy jó barátom és szomszédom, a Márton kőmives, aki már két hete beteg s felesége, gyermekei mindnyájan szükségét szenvednek, mert Márton nem keresheti meg a mindennapi kenyeret. Én szívesen megosztanám velők a magamét, de amit rendes munkával megkeresek, az épen csak magamnak és családomnak elég. Így tehát reggel kissé korábban kelek, este kissé tovább maradok ébren s amit e rendkívüli időben megkeresek, azt Mártonnak adom. Szegény ember vagyok, másképp nem tudok rajtok segíteni. Így legalább nem éheznek.

A gazdag urat egészen meghatotta a szegény ember egyszerű jósága. Elővette tárczáját s nagy összeg pénzt nyújtott neki jutalomul. De a szegény szabó nem fogadta el.

— Köszönöm, uram, de ne vegye rossz néven, nem fogadhatom el. Meg tudok élni saját kezem munkája után s

szegényen, aki alamizsnát fogad el, mikor a maga munkájából megélhet.

— Ám legyen. Akkor hát majd el fogadja Márton, ő igazán rászorul a segítségre.

Ugy is tett és Ambrus mester aztán ismét pihenhetett éjjel, ami jól esett neki, mert már öreg ember volt. De ezzel a dolognak még nem volt vége. A jószívű ember soha sem gondolt arra, hogy jótetteért valami jutalmat kapjon; és talán épen azért kapta meg, még pedig igen egyszerű módon.

Az a derék ur ugyanis elbeszélte a kis történetet ismerőseinek s ajánlotta nekik, dolgoztassanak nála. És aki egyszer megpróbálta, ajánlotta ismét másoknak, mert Ambrus mester igen jól és szépen dolgozott. Így aztán napról-napra több munkát kapott, úgy hogy nemsokára segédekkel kellett fogadnia, műhelye a legelső lett a városban és néhány esztendő múlva gazdag ember vált belőle s jólétben élt.

TÁJKÉP A HOLDRÓL.

(Képpel a 8—9. lapokon.)

MINT erre a képre ránézünk, az első perczen azt hisszük, hogy a földnek valamely nagyon sziklás vidékét látjuk, még pedig éjjel, mert fönt az égbolton ott lebeg a hold. De nem úgy van, hanem épen megfordítva. Az a bérczvidék lent, az a hold; ami fönt lebeg, az nem más, mint a föld, melyen mi emberek élünk. Tudniillik, ha ott volnánk azon a holdbeli vidéken, onnan a földet ilyennek látnók.

Az összes égitestek közül a hold van legközelebb a földhöz, azért látjuk legnagyobbnak (kivéve a napot). Persze, ha szabad szemmel ránézünk, nem látunk

hogy tulságos szigoru

or, igazad volt. Már
a rád bizzuk a dolgot
sak látogatóba jár.

volt számomra, mert
tem többé, hogy lehet
sebb irántam és jobban
üleim. A néniék ezután
alamint én is őket; de
eseményeknek azután
kezményei lettek.

(következik.)

szeretet.

(ezimlapon.)

kicsike
sból;

lnak el
gy mástól.

pogni kezd,

i,
nyen chetnék:
ki.

akhamar

cskét.

i meg

ecskét.

r csicsereg

icska;

szülék

ábbra.

il lágyabba

fészket:

öl tépnek ki

m pihecskét.

rajta semmiféle olyan sziklás tájat, minőt e rajz mutat, hanem csak egy nagy sárgás-fehér, szeliden világító tányérforma testet, melyen itt-ott sötétebb vagy világosabb erek látszanak. Aztán nem is látjuk mindig egyformának, mert majd egészen kerek, majd mintha a felét leharapták volna, majd ismét csak egy kis sarló alak marad, utoljára pedig ez is eltűnik s néhány napig nem látunk semmit. Pedig a hold mindig egyformán kerek, csak-hogy mi nem látjuk.

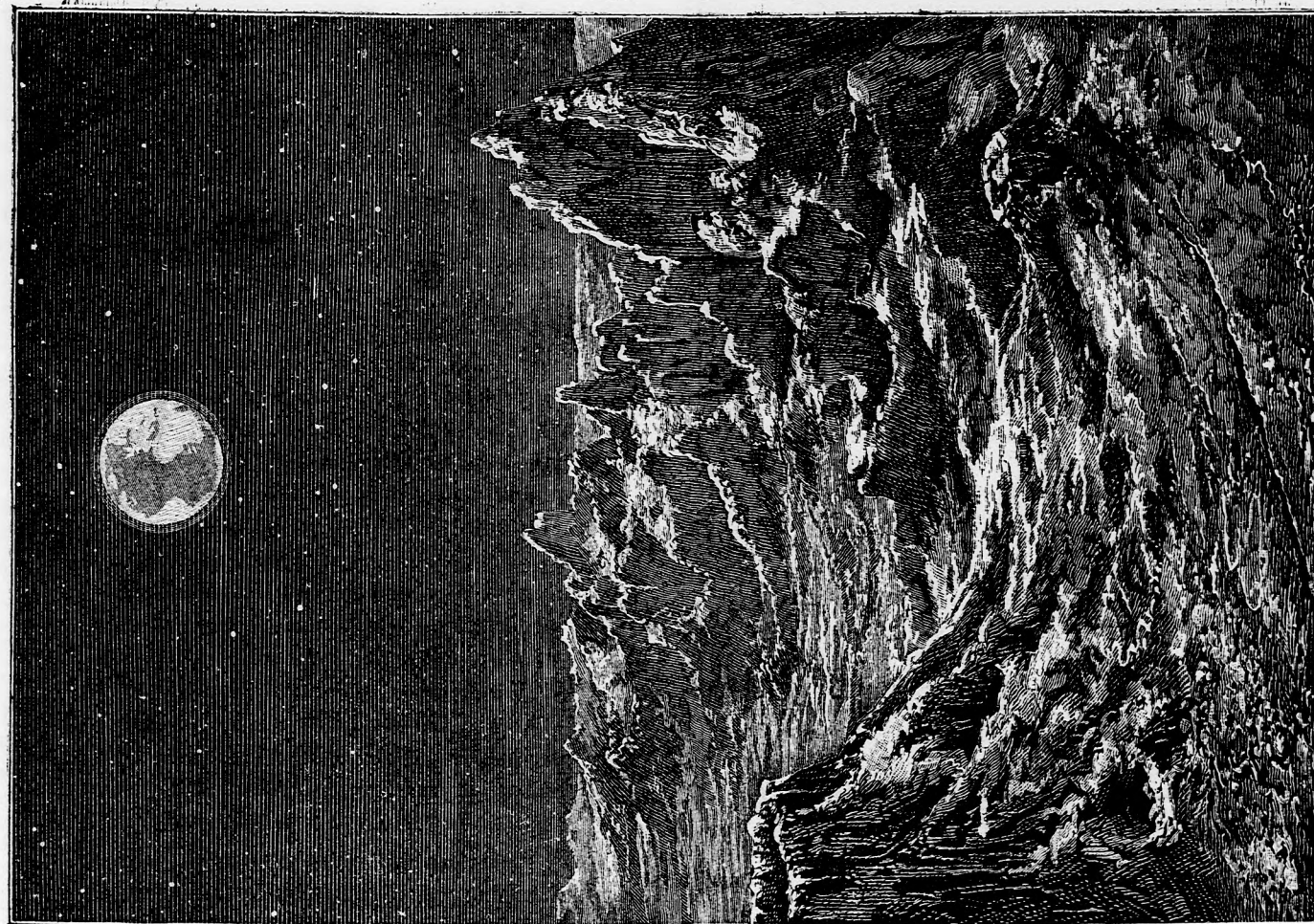
Régebben az emberek sok furcsa babonát hittek a holdról s még most is bolondos meséket hisznek a tudatlanok. Hallottam olyan mesét is, hogy a holdban látszó vonalak nem egyebek, mint szent Dávid alakjának a körvonalai, mert a mese szerint szent Dávid ott lakik a holdban s ott hárfáztat. De mióta a tudós csillagászok megfigyelték és kifürkészték a holdat, azóta már biztosan tudjuk, mi van ott és mi nincs.

A hold, mint mondtam, legközelebb van hozzánk minden csillagok közül s az óriási távcsöveken, melyek a csillagvizsgáló intézetekben vannak, meglehetősen jól megvizsgálhatjuk a holdat. És mit látunk ott? Hát bizony nem szent Dávidot, hanem egy olyan vidéket, aminőt

ez a rajz mutat.

Hajdanában ugyanis a hold körülbelül ugyanolyan égi test volt, mint a föld s külsőleg most is teljesen hasonlít hozzá.

Nagy hegylánczok vonulnak rajta végig, tágas völgyek vannak a hegyek közt, éppen mint itt a földön, mert a hold, melyet mi csak tányérnyi nagyságunk látunk a

távolság miatt, valósággal igen nagy, bár a földnél sokkal kisebb.

Vannak ott tehát hegyek, völgyek, de egyéb aztán nincs. Nincs semmiféle növény, sem állat, az egész hold egy óri-

ási kopár sziklatömeg, még pedig azért, mert nincs rajta víz és levegő, e kettő nélkül pedig sem állat, sem növény meg nem élhet. Így természetesen ember vagy

multával a víz, levegő kipárolgott, elszáradt a nagy világűrbe és így minden élő lény és növény kihalt.

A hold hegyein az is látszik, hogy igen sok tűzokádó volt közöttük, éppen olyan mint van a földön. A hold belseje tehát szintén olyan izzó tüzes anyagból való volt, mint a föld belseje, de most már egészen kihült és a tűzokádó hegyei most már csöndesek. Magában a hold egészen sötét test, úgy hogy nem is láthatnók; de a nap megvilágítja és mikor éjjel a hold oly szépen tündököl, az tulajdonképpen nem a hold fénye, hanem a napé, mely a holdról visszaverődik.

TÁJKÉP A HOLDRÓL.

Ha egyszer ilyképen ismerjük a holdat, akkor aztán, ugy-e, nevetünk a babonás meséken, melyek éppen csak mesekönyvekbe valók.

A hold nem is önálló égi test, hanem csak afféle kis inasa a földnek. A merre a föld halad, arra kénytelen haladni a hold is, mindennap egyszer megkerülve a földet.

Szép derült nyári éjszakán mindnyájan szeretjük a kellemes holdvilágot, és vannak még most is miveletlen, félvad népek, melyek a holdat istenség gyanánt imádják, úgy mint a napot is. Szegények nem

tudják, hogy amit imádnak, az nem egyéb kopár sziklavidéknél és kialudott tűzhányóknál.

Epréslányok.

MELEG nyári délután
Eprészni megy két leány,
Riezi kicsi, öt esztendő
Tarka ruhás, piros kendős
Fürge lábu kis leány.

Megy, siet a kicsi pár,
Karjukon függ kis kosár,
Ide-oda himbálódzó
Friss eperre vágyakozó
Ágakból font kis kosár.

Út vezet a sűrűbe,
Befordulnak izibe,
Epret ottan lelnek sokat,
Mind úgy pirul, úgy csalogat,
Szedik, gyűjtik izibe.

Markol bátran mindenik,
De kosár csak egy telik.
Szörnyü üres még a másik,
Eper benne meg se látszik,
Szörnyü üres, nem telik.

Szegény kis lány! — mi baja,
Hogy nem telik kosara? —
Valahányszor marka tele,
Mind szájába tömi bele,
Azért üres kosara.

Laczi bácsi.

A MATRÓZ ÉS A KAPITÁNY.

KINT a sik nagy tengeren utazott a hajó
s a hullámok ugyancsak hányták-
vetették egyik oldalról a másikra. Ilyen-
kor azok, akik még nincsenek hozzászokva,
tengeri betegséget kapnak, mely nagyon
kinos.

Egy fiatal matróz, ugy mint többen,
szintén megkapta a bajt. De míg a többiek
megadással túrték és biztak benne, hogy
majd jobban lesznek, a fiatal matróz egé-
szén elvesztette minden bátorságát és két-
ségbeesetten kiáltá:

— Oh, inkább meghalnék, hogysen
igy szenvedjek!

A kapitány épen közel állott s hal-
lotta. Izmos férfi volt, hirtelen fölkapta
a sopánkodó ficzkót s bedobta a tengerbe,
mondván:

— Legyen meg kívánságod, halj meg!

De matrózunknak, mikor igazán benne
volt a veszedelemben, egészen elmúlt a
kedve a haláltól. Jajveszékelt, kiabált s
könyörgött, mentsék meg. A kapitány egy-
két perczig engedte eviczkélni és ugyan-
csak sok vizet nyelni, aztán kötelet doba-
tott a vízbe s a megrémült ficzkót szeren-
csésen fölhúzták a hajóra.

A kapitány nem szólt semmit, de a
sopánkodó legény megértette a dolgot s
azontul erősebb lélekkel tűrte a fájdalma-
kat, nem siránkozott, hogy inkább meg-
hal, mintsem szenvedjen.

BETÜREJTVÉNY.

Petőfi.
Arany.
Jókai.
Berzsenyi.
Vörösmarty.
Csokonay.

A TÜCSÖK.

— Természetrizai csevegés. —

(Képekkel a 12. lapon.)

ELEG nyári este és éjjel nemcsak a szabadban, hanem sok házban is sajátságos vékony hangot hallunk megszólalni egyik vagy másik sarokból. Nem épen valami nagyon kellemes hang, inkább holmi ajtó-nyikorgáshoz hasonlít és ha sokáig tart és sokfelől hangzik, bizony még terhünkre is válik. Ezt a hangot mindnyájan jól ismeritek; s tudom még ha talán nem láttátok is, kitől ered, tudjátok és rámondjátok:

— Ahá, megszólalt a tücsök!

Csakugyan, a tücsök ez a szenvedélyes muzsikusz, aki órahosszat czirpeg s ugyancsak megboszantja azt, akinek olyan szobában kell hálnia, ahol sok a tücsök. Mert tücsök barátunknak az a rossz szokása van, hogy akkor muzsikál-gat, mikor a napi munkától fáradt ember már aludni szeretne.

A tücsök nagyon félénk éjjeli rovarka s nappal elrejtőzik. Több fajtája van, melyek közül legismertebb a házi és a mezei tücsök.

A házi tücsök a meleg helyet szereti s ezért különösen a kályha közelében, a konyhában, sütők műhelyében üt tanyát. Mindig párosával él együtt, s többnyire egész társaságok vannak egy-egy helyen, ahol kedvükre való rejteket találtak. Nappal csendesen, elbujva alusznak, de estére előosonnak s akkor aztán halljuk éles czirpegő hangjukat. Ez a hang nem a szájukból jön, hanem tulajdonképen a szárnyuk okozza. A szárnyukat fedő paj-

zson görbe, vastag erek futnak végig s a szárnyak emelgetés és dörzsölése által támad az a csirpegő, éles hang.

A tojásból, melyet a tücsök valami csendes zugocskába rak le, tiz-tizenkét nap múlva bujik ki a kicsiny tücsök. Ez négyszer vedlik, az az leveti régi bőrét és új bőrt kap s minden ilyen vedlés után nagyobb, mint azelőtt volt. A negyedik vedlés után elérte teljes nagyságát s eleinte majdnem hófehér színű, lassanként azonban sötétebb színt vált s utoljára egészen barna vagy sárga lesz.

A házi tücsök világosabb színű, mint atyjafia, a mezei tücsök és testalkata finomabb, hajlékonyabb is. Feje kerek, fényes, sötétbarna szemei messze kiállanak s fején feketés csik huzódik egyik szemétől a másikig. Jó hosszú csápjai is vannak, melyeket előre és hátra egyfordít nyújtogatni; ezek tapogatózásra szolgálnak neki.

Lábai közül a két első pár igen vékony és gyöngye, a hátulsó ellenben erős és ennek segélyével nagyokat tud ugrani, úgy hogy nem lehet egykönnyen megfogni. Lakásában sem igen lehet hozzáférni, mert a falban, különösen a kéményekben, a száraz gerendákban oly vékonyka repedésekben, lyukacsákban lakik, hogy szinte csodálatos, miként tud oda bebujni.

A házi tücsök különösen az ódon házakban szeret tanyázni, hol sok repedés, apró üreg van a falakban. Éjjel, mikor előbuvik és czirpeg, eleséget keres. A konyhát nemcsak azért szereti, mert ott legmelegebb van, hanem mert ott leg hamarabb talál holmi kedvére való hulladékot. Malmokban, kenyérsütőknél különö-

sen jó dolga van, mert a lisztféle hulladékot, összetört buzaszemet s effélét szereti leginkább.

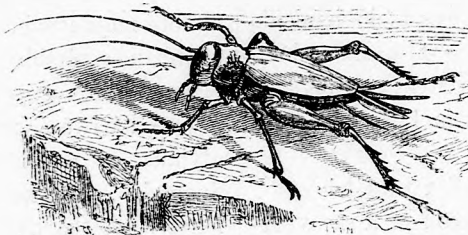
Atyjafia, a mezei tücsök, épen olyan szenvedélyes muzsikos és ha este a szabadban sétálunk, mindenfelől halljuk a cirpegést. A mezei tücsök szintén a meleget szereti s azért elő sem buvik téli rejtekéből a tavasz vége előtt; bevárja, míg az idő jól kimelegedett. Mikor előbujt, már tul van a negyedik vedlésen is és négy szárnya van. A vedlés után egyideig még elbujva marad, míg új bőre meg nem erősödik; ekkor barnás szürke színt kap, feje, lába és melle pedig egészen fekete s ezáltal könnyen megkülönböztethető a házi tücsöktől. Általában a mezei tücsök erősebb, vaskosabb testalkatu, de máskülönben hasonló a házakban lakó rokonához.

A mezei tücsök dombos helyen készit magának lakást, még pedig a napos oldalon, hogy kedvére sütkérezhessék. Hogy az esőviz be ne folyhasson lakásába, az üreget nem lefelé furja, hanem először jó darabon egyenes irányban és csak azután ássa lefelé a mélybe. A bejárás

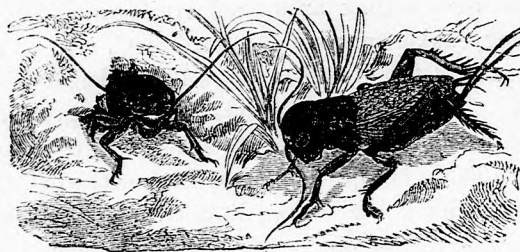
oly szük, hogy benne a tücsök maga sem tud megfordulni, csak épen hogy befér keskeny testével, hosszában; ily szükre pedig alkalmasint azért csinálja, hogy ellenségei be ne férjenek. De bármily szük és kicsiny a tücsök verme, képzelhetitek, hogy egy olyan kis állatnak rendkívüli fáradságba kerül azt kiásni. Szájával kaparja a földet és két hátulsó lábával; de igen sok időbe és nagy munkába kerül az üreget kiásnia, kivált mikor már mélyebben van a föld alatt s onnan a kikapart földet is ki kell tolni az üreg nyílása elé.

Egy dologban a mezei tücsök nagyon különbözik házi rokonától. A házi tücsök ugyanis, akárhányad magával lakik együtt, szép békeességben megélnék; de a mezei tücsök kurucz vi-

téz s szörnyen mérges, haragos természetü, keresi a veszekedést, verekedést. Gyöngé legény létére persze más állatokba nem köthet bele, tehát viaskodik egyik tücsök a másikkal s az ilyen párbaj igen sajátos látvány. Hevesen neki rontanak egymásnak s mint a viaskodó kosok, összeütik fejüket, mintha próbálni akarnák, melyiké a keményebb; aztán leharapják

A HÁZI TÜCSÖK.

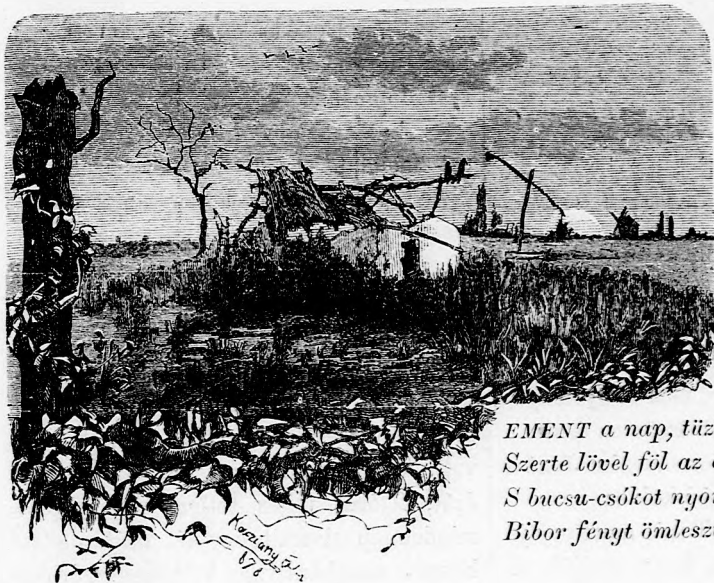

A MEZEI TÜCSÖK.

egymásnak a lábait, csápjait és a győztes többnyire jóízűen meg is eszi legyőzött ellenfelét.

A mezei tücsök a nyár közepén mintegy harmincz tojást rak le a földre s két hét múlva előbujnak a kicsinyek. Ezek eleinte zsenge, puha fűszálból élnek, de lassanként megerősödnek s még azon a

nyáron kétszer vedlenek. A második vedléskor azonban már kezd hűvösödni az idő, ekkor tehát téli lakásukba bujnak s ott alusznak át a telet. A tavasz végén előkerülnek, még kétszer uj bőrt kapnak s ekkor mint teljesen kinőtt tücsökök éldegélnek és muzsikálnak, viaskodnak a pázsitos mezőn.

Alkonyat.

EMENT a nap, tüzkévéje
Szerte lövel föl az égbe ;
S bucsu-csókot nyomván rája :
Bibor fényt ömleszt a tájra.

4.

A nap gömbje már nem látszik,
Fénye torony csúcsán játszik.
Sáppad ez is, a felhő is —
Hüsen kél az est-szellő is.

5.

Esti szellő susog lágyan
Zsombékos tó nádasában ;
Az estharang mélán csendül,
A tájra mind nagyobb csend ül.

2.

Egy csárdának vagy tanyának
Tetejébe varjuk járnak ;
Csárda volt-é avagy tanya,
Romjaiból ki tudhatja ?

3.

Az álló víz zsombékjában
Nagy a bőség a békában ;
S mert távol a gólya épen,
Kuruttyolnak nagymerészen.

Réginóta.

(Képpel az 5. lapon.)

CSETRE kutyá, figyellem!
 Ide hallgass,
 Ne csaholgass!
 Mert most élénkelem
 Neked azt a híres, neves,
 Kiváló és nevezetes
 Szomorú dalt,
 Hogy belehalt
 A te üsöd Száva
 A zajló Tiszába.
 Jól figyelmezz!
 Az ének ez:
 »Kutya kutya tarka,
 Se füle, se farka!«

AZ IDŐ BECSE.

— Egy kis párbeszéd. —

Apa. Mit csinálsz itt, Béla fiam?*Béla.* Várok, kedves apa... várom, hogy ötöt üssön az óra.*Apa.* S úgy látom, nem nagyon nyugodtan várod, hogy ötöt üssön az óra.*Béla.* Öt órakor jön hozzám Jenő s együtt megyünk az uszó-iskolába.*Apa.* Ah, értem. Tehát most egy jó negyedóraig azt lesed, hogy muljék az idő, vagyis töltöd az időt egészen haszontalanul.*Béla.* De apácskám, mit csinálhatnék egy negyedóra alatt? Olyan rövid idő ez, hogy nem érdemes valamihez hozzáfogni.*Apa.* Egy negyedóra! Édes fiam, egy negyedóra is hosszú idő, néha ennyi idő alatt az ember egész életének, sőt országoknak sorsa is eldő. Egy negyedóra! Hát nem tudod, hogy egész életünk csak bizonyos számú negyedórákból áll?

Ha valamely gazdag ember azt mondja, »Ugyan mit tehetek egy forinttal?« akkor biztosan megjósolhatjuk, hogy valamikor még koldus lesz s egy böles ember azt mondá: »Legyen gondod a krajczárra, a nagyobb összeg már gondoskodik magamagáról.« Épen így, kedves fiam, azt mondom neked, legyen gondod a negyedórákra, ne töltsd az időt soha egészen hiába.

Béla. De édes apa, leczkémét már megtanultam, aztán nem is lehet örökké csak dolgozni.*Apa.* Igazad van s nem is jut eszembe azt mondani, hogy folyvást fáradozzál. Nem! azt az időt is hasznosan töltjük el, melyet játéokra, kellemes szórakozásra fordítunk, mert ez fölfrissíti a testet s aztán annál jobban halad ismét a munka. Tehát ha elvégezted dolgaidat, játszszál, szórakozzál, de soha se töltsd az időt egészen haszontalanul, mert az ilyen idő azt jelenti, hogy életed egy része kárba veszett, hiába volt. A ki rászokik arra, hogy egy negyedórát, félórát teljes tétlenségben tölt el, mindennap elveszit egy-két órát, melyet hasznos munkára vagy kellemes szórakozásra fordíthatott volna s az évek során ez sokra gyül, annyira, hogy esztendők lesznek belőle, haszontalanul elmúlt esztendők. Ezért tehát, kedves fiam, becsüld meg a legrövidebb időt is és használd fel, azt pedig ne mondd soha, hogy mert sokat nem lehet már végezni, keveset nem érdemes. Ha valamely jó könyvből csak egy-két lapot is elolvastál, az már valamit ér. Csak az nem ér semmit, ha összetett kezekkel várjuk, hogy muljék az idő.

A KIFOGÁS.

IGAZÁN, kedves mama, igazán nem én vagyok az oka, hogy nem tanultam meg a leczkémét, szolt a kis Irmácska.

— Hát ugyan ki az oka?

— Oh, nagyon sok baj jött közbe... először is bejött a kis Lajoska és nem hagyott nyugtot: kért, sirt, hogy mutogassam neki a képes könyvet. Aztán a szél ledöntötte a virágokat, össze kellett szednem... meg aztán egy csuf darázs röpült a szobába s folyton a fejem körül dongott, alig birtam kikergetni. Igazán nem tudtam hozzájutni a tanuláshoz.

A mama félig komolyan, félig mosolyogva hallgatsa e szavakat, aztán így szolt:

— Kedves leányom, te talán magad is azt hiszed, hogy amit most elmondtál, csakugyan az gátolt meg a tanulásban. De gondold meg csak jól, igazán ugyan-e? Először is mért nem tanultál a saját szobádban, hol senki sem háborgat. Ide jöttél, hol Lajoska is jár s természetesen utjába estél a kis fiúnak, tehát kívánta, hogy mulattasd. És miért estek le a virágok? Mert kinyitottad a redőnyöket; kétségkívül, hogy kissé bámészkodjál az utcára. S mert az ablak nyitva volt, beröpült a darázs. Lásd kedvesem, aki nem törekszik komolyan, az sokszor

már szinte akaratlanul is maga teremti meg magának az olyan helyzetet, mely mentéseül szolgálhasson mulasztásának. Csak-hogy mások ezt nem hiszik ám el és azt mondják, hogy az egész csak kifogás.

Irmácska elpirult s megvallotta magának, hogy valóban úgy van, mint a mama mondta. Aztán gyorsan fölkapta a könyvet és a csöndes udvari szobácskában hozzáfogott a tanuláshoz. És ime, amit elébb órákon át nem birt megtanulni — alig félóra alatt igen jól tanulta meg. Többé aztán nem is jutott olyan helyzetbe, hogy a kis Lajoska, vagy a szél és a darázs ellen panaszkodott volna.

UTÓLAGOS MEGFEJTŐK.

A »KIS LAP« XVIII. köt. 25-ik számában közölt rejtvények helyes megfejtését utólag még beküldték: Brüll Zsófia, Strassburger Malvina, Olli és Emil, Parlovits Aurél, Seidner Adela, Oberhäuszer Rezső, Nedits Mariska, Wierland Aladár, Ungár Luiza, Baghy Amál és Misi, Berger Lilla és Teréz, gr. Károlyi Melinda, Koller Ilona. — Továbbá e rejtvények részbeni megfejtését beküldték: Finály Lajos és Gábor, Szentkirályi László, Blaskovics Ernő, Vollner Pepi, Reich Vidor és Aladár, Mikolits Szeréna, Berger Mariska, Horváth Dezső, Nagyperkati izr. iskola tanulói, Ihász Sarolta és Irma, Reiner Gyula, Reichard Vilma, Kámer Károly, Schwarcz Izidor, Schäffer Mariska, Hirschler Margit, Sessler Károly, Stauber Józsika, Eichenwald Laura, Sándor és Janka, Förstner Lajos és Gyula, Szigethy Izabella.

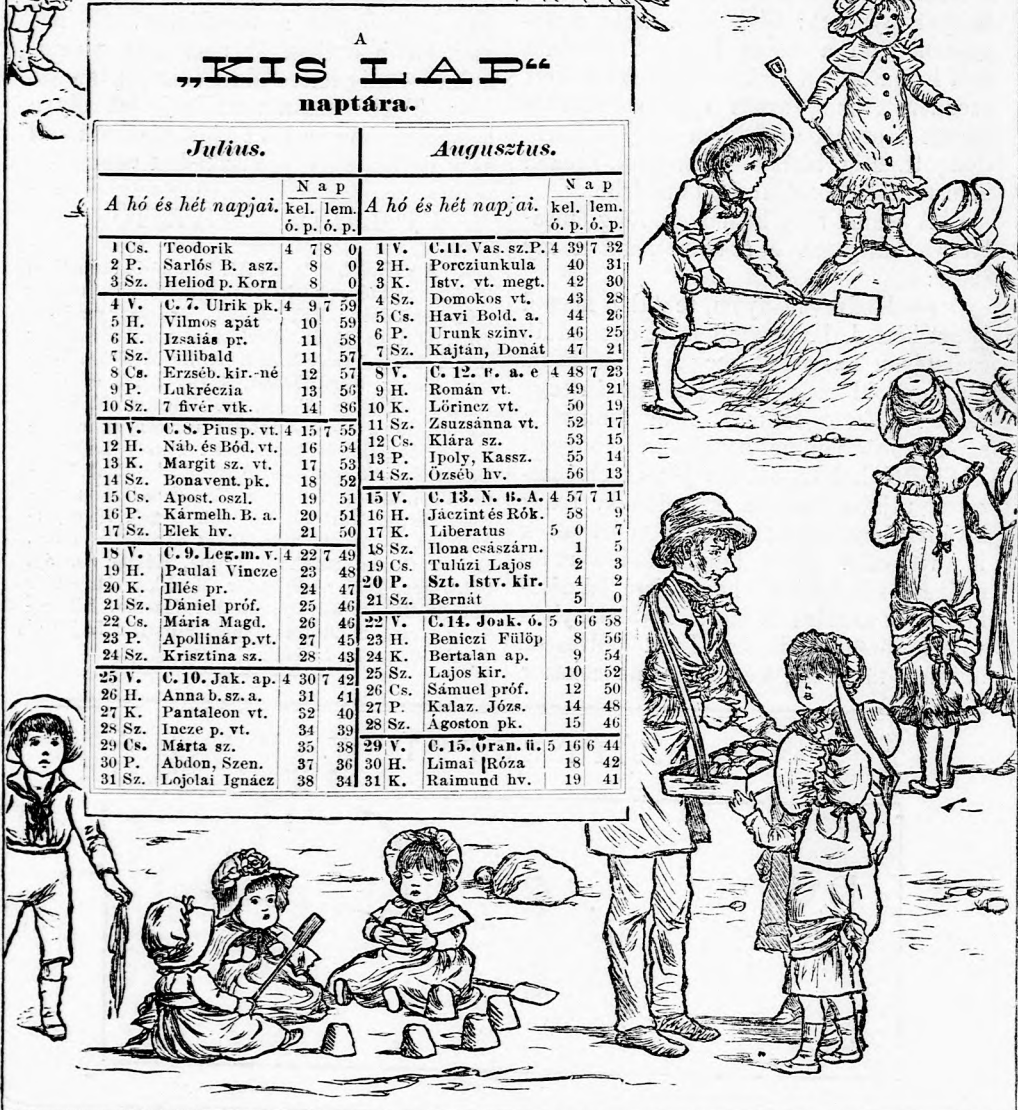
K É P R E J T V É N Y.

A
„KIS LAP“
 naptára.

Julius.			Augusztus.		
A hó és hét napjai.		N a p kel. lem. ó. p. ó. p.	A hó és hét napjai.		N a p kel. lem. ó. p. ó. p.
1 Cs.	Teodorik	4 7 8 0	1 V.	C. 11. Vas. sz. P.	4 39 7 32
2 P.	Sarlós B. asz.	8 0	2 H.	Poreziunkula	40 31
3 Sz.	Heliod p. Korn	8 0	3 K.	Istv. vt. megf.	42 30
4 V.	C. 7. Ulrik pk.	4 9 7 59	4 Sz.	Domokos vt.	43 28
5 H.	Vilmos apát	10 59	5 Cs.	Havi Bold. a.	44 26
6 K.	Izsaiás pr.	11 58	6 P.	Urunk színv.	46 25
7 Sz.	Villibald	11 57	7 Sz.	Kajtan, Donát	47 21
8 Cs.	Erzséb. kir.-né	12 57	8 V.	C. 12. F. a. e	4 48 7 23
9 P.	Lukrécia	13 56	9 H.	Román vt.	49 21
10 Sz.	7 fivér vtk.	14 86	10 K.	Lőrincz vt.	50 19
11 V.	C. S. Pius p. vt.	4 15 7 55	11 Sz.	Zsuzsánna vt.	52 17
12 H.	Náb. és Bód. vt.	16 54	12 Cs.	Klára sz.	53 15
13 K.	Margit sz. vt.	17 53	13 P.	Ipoly, Kassz.	55 14
14 Sz.	Bonavent. pk.	18 52	14 Sz.	Ózseb hv.	56 13
15 Cs.	Apost. oszl.	19 51	15 V.	C. 13. N. B. A.	4 57 7 11
16 P.	Kármelh. B. a.	20 51	16 H.	Jácint és Rók.	58 9
17 Sz.	Elek hv.	21 50	17 K.	Liberatus	5 0 7
18 V.	C. 9. Leg. m. v.	4 22 7 49	18 Sz.	Ilona császárn.	1 5
19 H.	Paulai Vinceze	23 48	19 Cs.	Tulúzi Lajos	2 3
20 K.	Jllés pr.	24 47	20 P.	Szt. Istv. kir.	4 2
21 Sz.	Dániel prof.	25 46	21 Sz.	Bernát	5 0
22 Cs.	Mária Magd.	26 46	22 V.	C. 14. Joak. ó.	5 6 6 58
23 P.	Apollinár p.vt.	27 45	23 H.	Beniczi Fülöp	8 56
24 Sz.	Krisztina sz.	28 43	24 K.	Bertalan ap.	9 54
25 V.	C. 10. Jak. ap.	4 30 7 42	25 Sz.	Lajos kir.	10 52
26 H.	Anna b. sz. a.	31 41	26 Cs.	Sámuel prof.	12 50
27 K.	Pantaleon vt.	32 40	27 P.	Kalaz. Józsz.	14 48
28 Sz.	Ineze p. vt.	34 39	28 Sz.	Agoston pk.	15 46
29 Cs.	Márta sz.	35 38	29 V.	C. 15. Oran. II.	5 16 6 44
30 P.	Abdon, Szen.	37 36	30 H.	Limai Róza	18 42
31 Sz.	Lojzai Ignác	38 34	31 K.	Raimund hv.	19 41

Felelős szerkesztő: **Forgó bácsi**. Kiadó-hivatal: Budapest, barátok-tere 3-ik sz. Athenaeum-épület.
 Budapest, 1880. Nyomtatja a kiadó-tulajdonos: Athenaeum irodalmi és nyomdai részv. társulat.
 Megjelen hetenként egyszer, 16 oldalon.